

**Національна академія наук України
ІНСТИТУТ КЛІТИННОЇ БІОЛОГІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІКБГІ НАН України
академік НАН України

Микола КУЧУК

наказ № 20 від «30» червня 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок відрахування, переривання навчання,
поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі/докторантурі
Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України,
та надання їм академічної відпустки**

СХВАЛЕНО

вченою радою ІКБГІ НАН України
протокол № 5 від 27 червня 2023 р.

КИЇВ
2023

I. Загальні положення

1.1. Це Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі/докторантурі Інституту клітинної біології та генетичної інженерії Національної академії наук України (далі – Положення), розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII у редакції станом на 12.05.2022 р.; Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»; а також на підставі проєкту «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки» МОН України.

1.2. Положення регулює питання відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які здобувають вищу освіту в Інституті клітинної біології та генетичної інженерії НАН України (далі – ІКБГІ НАН України), та надання їм академічної відпустки.

1.3. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

академічна відпустка – перерва у навчанні, у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання здобувачем вищої освіти освітньої-наукової програми (ОНП) з передбачених цим Положенням підстав;

відрахування – припинення статусу здобувача вищої освіти, прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту;

відрахування з числа осіб, які навчаються за державним (регіональним) замовленням – особливий випадок відрахування здобувачів вищої освіти, передбачений Порядком відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2015 року № 658 (зі змінами) або Порядком призначення і виплати стипендій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882 (зі змінами);

переведення – зміна здобувачем вищої освіти закладу освіти та/або спеціальності (спеціалізації, ОНП), та/або форми здобуття освіти, та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача вищої освіти зі зміною відповідних прав та обов'язків;

переривання навчання – призупинення виконання здобувачем вищої освіти індивідуального навчального плану або індивідуального плану наукової роботи у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання ОНП, з частковим призупиненням прав та обов'язків здобувача вищої освіти;

поновлення – відновлення статусу здобувача вищої освіти, повного обсягу прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту.

II. Відрахування здобувачів вищої освіти

2.1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти з аспірантури/докторантури ІКБГІ НАН України є:

2.1.1. завершення навчання за ОНП;

2.1.2. власне бажання;

2.1.3. переведення до іншого закладу освіти;

2.1.4. невиконання індивідуального навчального плану;

2.1.5. порушення умов договору (контракту), укладеного між ІКБГІ НАН України та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу;

2.1.6. порушення академічної доброчесності;

2.1.7 інші випадки, передбачені законом.

2.2. Вичерпний перелік обставин, що вважаються невиконанням індивідуального навчального плану, визначаються із дотриманням сукупності наступних вимог.

Факт невиконання індивідуального навчального плану встановлюється винятково за результатами атестації здобувачів вищої освіти.

Пропуск навчальних занять, якщо він не призводить до отримання здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки за результатами семестрового контролю, не може вважатися невиконанням індивідуального навчального плану.

Відрахування у зв'язку із отриманням незадовільної оцінки під час семестрових контрольних заходів можливе лише за умов, якщо здобувачеві вищої освіти було надано можливість:

- покращення результатів оцінювання незалежно від кількості отриманих незадовільних оцінок, і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або за результатами повторного оцінювання отримав незадовільну оцінку;

- оскарження у встановленому порядку рішення, дії або бездіяльності науково-педагогічних, наукових працівників, представників адміністрації ІКБГІ НАН України щодо організації і проведення семестрового контролю, і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або його скаргу було відхилено;

- переривання навчання, і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю;

Здобувача вищої освіти не може бути відраховано, якщо невиконання ним індивідуального навчального плану сталося з вини (є результатом умисних дій або грубої необережності) ІКБГІ НАН України, що встановлено комісією ІКБГІ НАН України за участю представників ради молодих вчених.

2.3. Порушення здобувачем вищої освіти вимог Статуту або правил внутрішнього розпорядку ІКБГІ НАН України, вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, встановлених відповідними правилами та інструкціями, що затверджені наказом директора ІКБГІ НАН України, може бути підставою для відрахування після вичерпання інших засобів впливу (або неможливості їх застосування) лише в порядку,

визначеному правилами внутрішнього розпорядку ІКБГІ НАН України, затвердженими відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

2.4. Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою ІКБГІ НАН України рішення про відрахування аспіранта або докторанта.

2.5. Відрахування в порядку притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу в аспірантурі ІКБГІ НАН України із дотриманням сукупності таких вимог:

- відрахування здобувача вищої освіти як вид академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності визначено законом або «Положенням про організацію освітнього процесу та підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті клітинної біології та генетичної інженерії НАН України», затвердженим вченою радою, та погоджено радою молодих вчених;
- факт порушення академічної доброчесності здобувачем освіти виявлено та встановлено відповідно до «Положення про кодекс академічної доброчесності Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України»;
- дотримано передбачені законом права особи, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.

2.6. Директор ІКБГІ НАН України відраховує зі складу здобувачів вищої освіти за погодженням з вченою радою, радою молодих вчених та первинною профспілковою організацією – для осіб, які є членами профспілки.

2.7. У разі відрахування здобувачів вищої освіти відповідно до підпунктів 2.1.1. - 2.1.3 пункту 2.1. цього розділу погодження ради молодих вчених та первинної профспілкової організації не вимагається.

III. Переривання навчання здобувачів вищої освіти та надання їм академічної відпустки

3.1. Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання ОНП. Здобувачам вищої освіти, які перервали навчання, надається академічна відпустка. Особи, яким надано академічну відпустку, не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти та зберігають окремі права здобувача вищої освіти відповідно до законодавства та «Положення про організацію освітнього процесу та підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті клітинної біології та генетичної інженерії НАН України».

3.2. Здобувачам вищої освіти можуть надаватися академічні відпустки з таких підстав:

3.2.1. академічна відпустка за станом здоров'я – перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребують тривалого відновлювального лікування, загостреннями хронічних захворювань або частими захворюваннями (понад один місяць впродовж

півріччя), анатомічними дефектами, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

3.2.2. академічна відпустка у зв'язку з участю в програмах академічної мобільності – перерва у навчанні, що надається учаснику академічної мобільності відповідно до Положення про реалізацію права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579, якщо навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) унеможливило виконання індивідуального навчального плану (індивідуального плану наукової роботи);

3.2.3. академічна відпустка у зв'язку з військовою службою – перерва у навчанні, право на яку здобувач вищої освіти отримує у разі його мобілізації (військової служби за призовом в особливий період), призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства;

3.2.4. академічна відпустка у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою;

3.2.5. академічна відпустка на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі або докторантурі, – перерва у навчанні, яка може надаватись аспіранту або докторанту, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі або докторантурі відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44;

3.2.6. академічна відпустка за сімейними та іншими особистими обставинами – перерва у навчанні, яка надається здобувачу вищої освіти на підставі його мотивованої заяви;

3.2.7. відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а у разі, коли дитина хворіє та потребує домашнього догляду, – до досягнення дитиною шестирічного віку, що надаються відповідно до закону.

3.3. Максимальна тривалість академічної відпустки встановлюється до одного року. За необхідності тривалість академічної відпустки може бути подовжена ще на один рік.

3.4. Протягом терміну навчання здобувач може скористатися правом на отримання академічної відпустки, як правило, один раз. У виключних випадках, за наявності відповідного документально засвідченого обґрунтування, йому може бути надано право на повторне отримання академічної відпустки протягом терміну навчання.

3.5. Здобувачі, які протягом семестру мали пропуски занять, не надавали підтвердних документів щодо тимчасової непрацездатності (медична довідка за формою 095-о) або складних сімейних обставин та отримали під час семестрового контролю оцінки «незадовільно» з однієї чи більше навчальних дисциплін, вважаються такими, що не виконали індивідуальний навчальний план і права на надання академічної відпустки за станом здоров'я та за сімейними обставинами не мають.

3.6. Надання академічної відпустки оформлюється наказом директора ІКБГІ НАН України із зазначенням підстави для надання академічної відпустки та її термінів.

3.7. Академічна відпустка за станом здоров'я надається здобувачу вищої освіти на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії (далі – ЛКК) закладу охорони здоров'я (далі – ЗОЗ), який провадить медичне обслуговування здобувача вищої освіти (на первинному, вторинному або третинному рівні надання допомоги) або співпрацює з надавачем первинної медичної допомоги (далі – ПМД), який здійснює медичне обслуговування здобувача вищої освіти. Академічна відпустка здобувачам вищої освіти з числа іноземців може надаватись на підставі легалізованої медичної довідки, отриманої в іноземній державі, яка подається до ІКБГІ НАН України разом з нотаріально засвідченим перекладом українською мовою.

Якщо хворий здобувач вищої освіти через свій стан і віддаленість від ЗОЗ, який провадить медичне обслуговування здобувачів вищої освіти, не має змоги туди звернутися, він може звернутися за медичною допомогою до територіального ЗОЗ і після закінчення лікування отримати виписку з історії хвороби для подання її до ЛКК ЗОЗ, який провадить медичне обслуговування здобувачів вищої освіти.

Під час експертного вирішення питання про необхідність надання академічної відпустки за станом здоров'я враховуються: строки тимчасової втрати працездатності (більше одного місяця впродовж півріччя); специфіка освітнього процесу; можливість погіршення здоров'я (перехід гострого захворювання в хронічне, настання інвалідності), якщо здобувач вищої освіти продовжуватиме навчання.

3.8. Для вирішення питання про поновлення на навчання здобувача вищої освіти, у якого завершується термін академічної відпустки за станом здоров'я, здобувач вищої освіти повинен пройти комплексне медичне обстеження у надавача ПМД, де здійснюється медичне обслуговування здобувача вищої освіти та, у випадку спостереження за пацієнтом під час академічної відпустки в іншому ЗОЗ, подати зазначеному надавачу ПМД довідку про стан здоров'я із ЗОЗ, який спостерігав за хворим під час академічної відпустки. На підставі цього здобувачу вищої освіти видається висновок ЛКК для подання його до ІКБГІ НАН України.

3.9. Допуск до навчання здобувачів вищої освіти, у яких завершився термін академічної відпустки, здійснюється наказом директора ІКБГІ НАН України на підставі заяви здобувача. У разі академічної відпустки за станом здоров'я до заяви додається висновок ЛКК.

Здобувачі вищої освіти, які до завершення терміну академічної відпустки не подали документи для допуску до навчання або документи для продовження терміну академічної відпустки, відрховуються із ІКБГІ НАН України.

3.10. Усі суперечливі питання з приводу надання академічної відпустки розглядає директор ІКБГІ НАН України за участю вченої ради та ради молодих вчених.

3.11. Випадки, не передбачені цим Положенням, особливі обставини та ситуації, на підставі заяви здобувача й клопотання наукового керівника

розглядає та вирішує директор ІКБГІ НАН України за участю вченої ради та ради молодих вчених.

IV. Переведення здобувачів вищої освіти

4.1. Здобувачі вищої освіти можуть бути переведені з:

- 4.2.1. одного закладу вищої освіти до іншого закладу освіти України;
- 4.2.2. однієї освітньої-наукової програми на іншу;
- 4.2.3. однієї форми здобуття освіти на іншу;
- 4.2.4. одного джерела фінансування на інше.

4.2. Переведення здобувачів вищої освіти здійснюється в межах ліцензованого обсягу ІКБГІ НАН України.

4.3. Переведення здобувачів вищої освіти здійснюється на освітньо-наукову програму того самого рівня, а також на такий самий або нижчий рік навчання.

4.4. Переведення здобувачів вищої освіти на перший рік навчання забороняється. У виняткових випадках ці питання розглядаються Міністерством освіти і науки України.

4.5. Переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу освіти / ІКБГІ НАН України до ІКБГІ НАН України/іншого закладу освіти здійснюється за погодженням керівників обох закладів освіти.

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись до іншого закладу освіти, подає на ім'я директора ІКБГІ НАН України/закладу освіти, в якому він навчається, заяву про переведення і, одержавши його письмову згоду, звертається з цією заявою до керівника того закладу освіти, до якого він бажає перевестись /ІКБГІ НАН України, та додає копію документа, що містить інформацію про здобуті результати навчання.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за кошти фізичних та/ або юридичних осіб, можуть бути переведені за згодою особи, яка замовляє платну освітню послугу.

Заяву про переведення має бути розглянуто у закладі освіти/ ІКБГІ НАН України протягом двох тижнів і заявникові повідомлено умови переведення на навчання або причину відмови.

У разі позитивного висновку за результатами розгляду заяви і виконання умов переведення директор ІКБГІ НАН України/керівник закладу освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу освіти, в якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання/передачі його особової справи.

4.6. Умовою переведення до ІКБГІ НАН України можуть бути попередня ліквідація академічної різниці (не більше 30 кредитів ЄКТС), включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти певних обов'язкових дисциплін та/або певного обсягу вибіркових дисциплін освітньої програми, проходження певних форм та/або етапів атестації здобувачів вищої освіти.

Порядок перезарахування результатів навчання (кредитів, дисциплін) визначається в «Положенні про порядок перезарахування результатів навчання

(навчальних дисциплін) в аспірантурі Інституту клітинної біології та генетичної інженерії Національної академії наук України».

4.7. Директор ІКБГІ НАН України/керівник закладу освіти, в якому здобувач вищої освіти навчався раніше, отримавши запит, видає в тижневий термін наказ про відрахування здобувача вищої освіти у зв'язку з його переведенням, впродовж десяти робочих днів заклад надсилає особову справу та вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Керівник закладу освіти/директор ІКБГІ НАН України, до якого переводиться здобувач вищої освіти, після одержання особової справи видає наказ про його зарахування та вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4.8. Здобувач вищої освіти, який переводиться до ІКБГІ НАН України, має право на переведення на конкурсних засадах на вакантне місце державного (регіонального) замовлення в порядку, встановленому ІКБГІ НАН України.

У разі відмови в акредитації освітньої програми, яка раніше не отримувала акредитацію, або у разі закінчення дії сертифікату (рішення) про акредитацію освітньої програми та неотримання нового рішення про акредитацію освітньої програми, здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу освіти, в якому відповідна освітня програма акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

V. Поновлення до складу здобувачів вищої освіти

5.1. Поновленими до складу здобувачів вищої освіти можуть бути особи, відраховані до завершення навчання за ОНП.

Здобувачі вищої освіти, яким було надано академічну відпустку, поновлюють навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

5.2. Поновлення здійснюється незалежно від причини відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття освіти з урахуванням здатності претендента успішно виконувати освітню програму.

5.3. Поновлення може здійснюватися на ОНП того самого рівня на такий самий або нижчий рік навчання.

5.4. Поновлення до складу здобувачів вищої освіти здійснюється в межах ліцензованого обсягу ІКБГІ НАН України. Перевищення ліцензованого обсягу можливе у виняткових випадках за попереднім дозволом МОН України.

5.5. Умовами поновлення можуть бути попередня ліквідація академічної різниці (не більше 30 кредитів ЄКТС), включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти певних обов'язкових дисциплін та/або певного обсягу вибіркових дисциплін освітньої програми, проходження певних форм та/або етапів атестації здобувачів вищої освіти.

Порядок перезарахування результатів навчання (кредитів, дисциплін) визначається в «Положенні про порядок перезарахування результатів навчання

(навчальних дисциплін) в аспірантурі Інституту клітинної біології та генетичної інженерії Національної академії наук України» .

5.6. Директор ІКБГІ НАН України поновлює на навчання здобувачів вищої освіти за погодженням з вченою радою, радою молодих вчених та первинною профспівковою організацією (для осіб, які є членами профспівки).

VI. Прикінцеві положення

6.1. ІКБГІ НАН України визнає результати навчання, набуті шляхом неформальної та інформальної освіти, обсягом до 30 кредитів ЄКТС.

Процедура визнання має такі обов'язкові етапи:

- подання освітньої декларації з переліком результатів навчання та додавання до неї інших документів (матеріалів), які можуть прямо чи опосередковано засвідчувати наведену в ній інформацію;
- формування комісії (призначення відділу), яка (який) визначає можливість визнання, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті;
- проведення контрольних заходів для визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, набутих шляхом неформальної та інформальної освіти, може проводитись для здобувачів вищої освіти, зокрема у разі переведення, а також при поновленні до складу здобувачів вищої освіти.

Не здійснюється визнання результатів навчання, набутих шляхом неформальної та інформальної освіти до початку навчання на певному освітньому рівні.

6.2. Відрахованому здобувачу вищої освіти ІКБГІ НАН України, який не завершив навчання за ОНП, видається академічна довідка, зразок якої затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 25 січня 2021 року № 102.

6.3. До академічної довідки не вноситься інформація про освітні компоненти, з яких здобувач вищої освіти отримав незадовільні оцінки. Здобувачам вищої освіти, які відраховані з першого курсу (року навчання) і не складала екзамени і заліки, видають академічну довідку із записом, що здобувач заліків та екзаменів не складав.